

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie

Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Trzebież na lata 2017-2026

Zatwierdzam:

DYREKTOR
REGIONALNEJ DYREKCJI LASÓW PAŃSTWOWYCH

.....
Sławomir Wierucki

Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Szczecinie

Spis treści

1. Wprowadzenie. Podstawy prawne Programu
2. Podsumowanie działalności edukacyjnej nadleśnictwa za okres 2007-2016
3. Ustalenia z posiedzeń Komisji ds. Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Trzebież
4. Charakterystyka walorów edukacyjnych nadleśnictwa
5. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa
6. Obiekty edukacyjne innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa
7. Partnerzy w edukacji leśnej społeczeństwa
8. Wydawnictwa edukacyjne o nadleśnictwie
9. Plan działalności edukacyjnej nadleśnictwa na lata 2017-2026
10. Ewaluacja

Wprowadzenie. Podstawy prawne programu.

1. Wprowadzenie. Podstawy prawne programu.

Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Trzebież został utworzony na podstawie Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 09.05.2003 roku w sprawie wytycznych prowadzenia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych. Program ten określa zakres i zadania edukacji leśnej społeczeństwa realizowane na poziomie nadleśnictwa.

Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie sięga również do obowiązujących w Lasach Państwowych dokumentów dotyczących edukacji leśnej społeczeństwa tj:

- Zarządzenie nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19.12.1994r. w sprawie leśnych kompleksów promocyjnych (LKP), Polityka Leśna Państwa (MOŚZNiL),
- Zarządzenie nr 63 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14.10.2004r. w sprawie Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcze Szczecińskie” zmieniające Zarządzenie Nr 18 z dnia 1.07.1996r. w sprawie Leśnych Kompleksów Promocyjnych,
- Ustawa o lasach z dnia 28.09.1991r. (z późniejszymi zmianami),
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.09.1991r. (ze zmianami),
- Strategia edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych,

Stała i powszechna edukacja leśna ma na celu:

- rozwijanie poczucia indywidualnej i zbiorowej odpowiedzialności za stan środowiska leśnego oraz lasu jako dobra ogólnonarodowego,
- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku leśnym,
- budowanie zaufania społecznego dla działalności zawodowej leśników poprzez przekazywanie wiedzy o prowadzeniu trwałej zrównoważonej gospodarki leśnej, a w szczególności o zasadach zachowania różnorodności przyrodniczej, leśnych zasobów genetycznych, walorów krajobrazowych i powiększania zasobów leśnych,
- podkreślenie roli surowca drzewnego i jego wszechstronnych zastosowań oraz jego znaczenia dla gospodarki,
- upowszechnienie wiedzy o sposobach zagospodarowania lasu i konieczności kształtowania wielopokoleniowej struktury drzewostanów,
- eliminacja niewłaściwych stereotypów dotyczących leśnictwa i lasów,
- kształtowanie pełnej świadomości i pobudzenie zainteresowania społeczeństwa w zakresie zagadnień związanych z ekologią,
- budowanie świadomości społeczeństwa o roli lasu w przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym (naturalna retencja wód, magazynowanie CO₂ itp.),

- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z wszystkich funkcji lasu, (funkcja społeczna, gospodarcza, ekologiczna, ochronna).

Realizacja powyższych celów i zamierzeń wymaga:

- udoskonalenia form przekazu i komunikacji społecznej,
- wprowadzania elementów edukacji leśnej do wszystkich stref życia społecznego,
- zapewnienia dostępu społeczeństwa do informacji o stanie środowiska przyrodniczego,
- uznania, że edukacja ekologiczna jest podstawowym warunkiem zmiany modelu konsumpcyjnego społeczeństwa,
- dotarcia do wielu lokalnych środowisk społecznych i różnych grup wiekowych
- dostosowania form przekazu dla poszczególnych grup odbiorców,
- większej współpracy i dialogu z organizacjami ekologicznymi,
- stałego kontaktu z mediami,
- szerszej współpracy środowisk leśnych z organizacjami rządowymi samorządowymi,
- poszukiwania nowych partnerów w zakresie finansowania przedsięwzięć edukacyjnych,
- kontynuacji współpracy z placówkami oświatowymi i naukowymi.

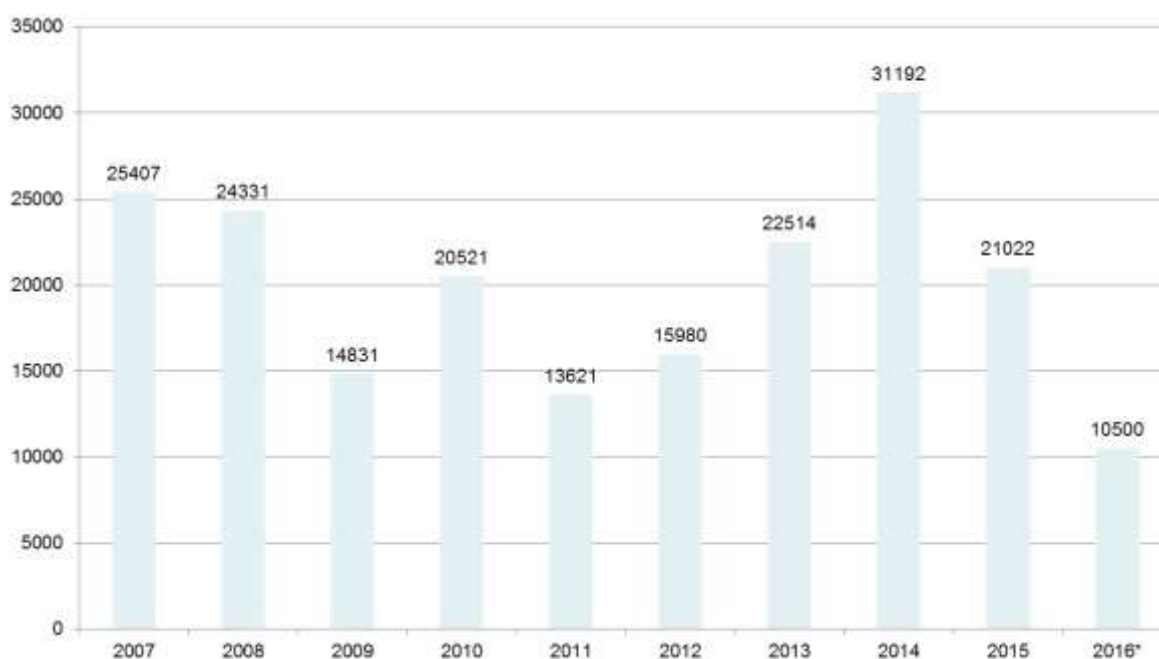

Podsumowanie działalności edukacyjnej nadleśnictwa za lata 2007-2016

2. Podsumowanie działalności edukacyjnej nadleśnictwa za lata 2007-2016.

Działalność edukacyjna Nadleśnictwa Trzebież w minionym dziesięcioleciu opierała się na założeniach zawartych w programie edukacji leśnej na lata 2007-2016. Zgodnie z wytycznymi stosowano różnorodne metody i formy prowadzenia zajęć edukacyjnych tak, aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców. Poniższy wykres przedstawia liczbę uczestników biorących udział w edukacji leśnej w latach 2007-2016r.

FREKWENCJA

*-frekwencja w 2016 rok zostanie zwiększona o frekwencję z IV kwartału i frekwencję w TOEE

Lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem

Aktywnie współpracowaliśmy z Ludowym Klubem Turystyczno-Sportowym „Podróżnicy” z Mierzyna, który był organizatorem festynów rodzinnych i rajdów pieszych po Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego. Podczas rajdu w marcu 2015r. odwiedziliśmy najstarszy w województwie zachodniopomorskim zachowawczy drzewostan sosnowy i pomnik przyrody dąb bezszypułkowy w Leśnictwie Pienice. Po przejściu 8 km dotarliśmy do stacji myśliwych z Koła Łowieckiego Bór gdzie przy ognisku „podróżnicy” odpoczęli i wykazali się wiedzą w konkursach o polickim powiecie i naszej puszczy.

Rekreacyjny Nordic Walking „Puszcza Wkrzańska” to nowa impreza, która odbyła się 2 razy i na stałe została wpisana w kalendarz nadleśnictwa w miesiącu kwietniu. Wytoczyliśmy trasę ze Szczecińskiej Gubałówki przez Leśnictwo Siedlice do polany przy SP nr 8 w Policach. Organizujemy te rajdy z Miejskim Klubem Lekkoatletycznym ze Szczecina. Udział w imprezie można sobie zapewnić rejestrując się na stronie www.puszczawkrzanska.pl.

Nadleśnictwa Trzebież organizowało wyjazdy do Niemiec do Puszczy Wkrzańskiej po stronie niemieckiej, do Berlina, Puszczy Rostockiej, na Międzynarodową Wystawę Kwiatów i na Rugię - największą i najpiękniejszą wyspę Niemiec. Zachwycił nas tam Park Narodowy „Jasmund”, słynny z klifów kredowych i obrazów Caspara Davida Friedricha. Zwiedziliśmy Centrum Edukacji Przyrodniczej w Stubbenkammer, spacerowaliśmy po kredowym klifie od „Tronu Królewskiego (118 m n.p.m.) po „Panoramę Wiktorii”, zeszliśmy na rumowiskową plażę po 412 schodach. W Sassnitz był czas na rybę w porcie rybackim i możliwość zakupu regionalnych produktów z Rugii. Posileni udaliśmy się do Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego „Rugia”

w Prora. Niesamowity był spacer ścieżką w koronach buków (o długości 1250 m) i panorama wyspy z wieży widokowej w kształcie orlego gniazda. Na zakończenie naszej wyprawy wpadliśmy do kurortu Binz zwanego „Sorrentem północy”. W tych edukacyjnych wycieczkach brali udział pracownicy nadleśnictwa i ich rodziny oraz współpracujące z nadleśnictwem stowarzyszenia.

„Niecodzienne lekcje przyrody na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego”

W 2012 rok odbyły się modelowe lekcje na ścieżce przyrodniczej z elementem „Zielonej Klasy” w Karpinie, na terenie stancy Koła Łowieckiego Kania. Lekcje te odbyły się w ramach projektu „Niecodzienne lekcje przyrody na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego”, współfinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

W zajęciach jako pierwsi uczestniczyli uczniowie klas szóstych szkół podstawowych.

Celem zajęć było podnoszenie poziomu wiedzy i kształtowanie świadomości ekologicznej, właściwego stosunku do lasu i gospodarki leśnej. Prowadzącym zajęcia byli pracownicy Nadleśnictwa Trzebież.

W trakcie lekcji uczniowie mieli okazję obcowania z urokliwą przyrodą Puszczy Wkrzańskiej, wpisującą się w obszary Natura 2000. Na własne oczy mogli dostrzec dziki czy stanowisko kwitnącej wełnianki, wsłuchać się w śpiewy ptaków i z bliska przyrzyć się jak działa Punkt Alarmowo - Dyspozycyjny w okresie najwyższego zagrożenia pożarowego.

Na terenie ścieżki przyrodniczej z elementem „Zielonej Klasy” młodzież zapoznała się z tematyką obszarów Natura 2000 . Uczestników zaciekała nie tylko fauna i flora obszarów chronionych, ale również prowadzenie gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo Trzebież i łowieckiej - przez Koło Łowieckie Kania.

Niewątpliwie bardzo dużym zainteresowaniem cieszyły się gry edukacyjne, m.in. „obracane kwadraty” czy skok w dal, a także konkursy przyrodnicze z nagrodami.

Oprócz licznych atrakcji jakie czekały na uczestników „Niecodziennej lekcji przyrody”, każdy z nich otrzymał broszurę edukacyjną z kartą pracy na ścieżce przyrodniczej oraz pamiątkowy, ekologiczny notes z długopisem.

Lekcje w sali edukacyjnej

Oprócz typowych lekcji organizowaliśmy konferencje, seminaria i warsztaty. „Leśne Kompleksy Promocyjne i założenia edukacji ekologicznej w Polsce” to seminarium jakie zorganizowaliśmy dla niemieckich leśników w lutym 2013 roku.

- Międzynarodowa Konferencja „Bezpieczeństwo pożarowe lasów w strefie przygranicznej oraz bezpieczeństwo obszarów chronionych - nowoczesne technologie,
- Sesje rady miasta Police,
- Warsztaty dla nauczycieli,
- Spotkania młodych Filatelistów,
- Lekcje w ramach projektu „Odkrywamy tajemnice przyrody LKP Puszcze Szczecińskie”.

Spotkanie z leśnikiem w szkole

„Zimowi detektywi” i „W przyjaźni z dzikiem” to projekty edukacyjne realizowane ze Szkołą Podstawową nr 8 i Przedszkolem Publicznym nr 11 w Policach.

Celem projektu było:

- rozwijanie pasji poznawczych dotyczących środowiska,
- nauka bezpiecznego postępowania w przypadku spotkania z dzikimi zwierzętami,
- poznawanie wpływu człowieka na środowisko przyrodnicze,
- szeroko pojęta ochrona przyrody w najbliższym otoczeniu,
- poszerzenie wiedzy na temat zwierząt mieszkających w naszej okolicy,
- uświadomienie dzieciom w jaki sposób można pomóc zwierzętom,
- wzbogacanie słownictwa dzieci o nowe pojęcia z zakresu ochrony przyrody,
- doskonalenie umiejętności pracy w grupie.

W ramach projektu zorganizowano spotkania z leśnikami, ornitologiem, myśliwym, hodowcą gołębi i pracownikiem schroniska dla zwierząt.

Łącząc zabawę z edukacją dzieci wykonały plakaty i puzzle przedstawiające zwierzęta, nauczyły się piosenek „Pamiętajmy o zwierzętach” i „Hymn małych ekologów”, zebrały karmę i artykuły dla wsparcia schroniska dla zwierząt.

Braliśmy udział w festynie rodzinnym w SOSW nr 1 w Policach pod hasłem „Animals day-bezpieczeństwo zwierząt . Na naszym stoisku prezentowaliśmy zwierzęta żyjące w Puszczy Wkrzańskiej , były też konkursy np.- rozpoznawanie ptaków po ich śpiewie. Była okazja by ze sceny powiedzieć coś o LP i bezpiecznym dla ludzi i zwierząt zachowaniu się w lesie.

Z Gimnazjum nr 2 w Policach realizujemy projekt „Erasmus+” o drewnie w którym udział bierze młodzież z 5 państw europejskich. 25.10. br. uczestnicy projektu będą uczestniczyli w zajęciach w TOEE i z leśnikami posadzą 5 drzew wyhodowanych w naszej szkółce. Każdego roku bierzemy udział w imprezach z okazji Dnia Drzewa organizowanym w Zespole Szkół w Nowym Warpnie i w Leśnym Przedszkolu w Policach. Z okazji Dnia Ziemi organizujemy zajęcia pod nazwą „Żyj z przyrodą w zgodzie” dla przedszkolaków.

Spotkanie z leśnikiem poza szkołą

Prowadziliśmy zajęcia dla młodzieży przyjeżdżającej do Powiatowego Centrum Edukacji i Rehabilitacji w Podgrodziu. Organizowaliśmy spotkania z leśnikiem dla grup przebywających w Gminnym Centrum Edukacji i Rekreacji w Trzebieży. Braлиśmy udział w jubileuszach i imprezach okolicznościowych organizowanych w Miejskim Ośrodku Kultury w Policach. Prowadziliśmy zajęcia dla dzieci i młodzieży w bibliotekach. Organizowaliśmy lekcje w punkcie edukacyjnym gminy Nowe Warpno, w stancy Koła Łowieckiego Bór, na ścieżce edukacyjnej do Rith, prowadziliśmy zajęcia w schronisku dla zwierząt w Dobrej. Uczestniczyliśmy w imprezach charytatywnych organizowanych przez Rady Rodziców Zespołu Szkół w Nowym Warpnie i Trzebieży. Przygotowywaliśmy spotkania z leśnikiem podczas

zawodów sportowych, Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Jarmarków Bożonarodzeniowych, powitania lata, itp.

Konkursy

W trosce o zabezpieczenie pożarowe terenów leśnych nadleśnictwo prowadzi szereg działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży. Bardzo dobrą formą edukacji i promocji prawidłowego zachowania się w lesie są konkursy. Cyklicznie wspólnie z Powiatową Komendą Straży Pożarnej i Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z naszego terenu organizujemy konkurs „Młodzież zapobiega pożarom”. W konkursie udział biorą uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z Powiatu Police.

Każdego roku przygotowujemy konkurs na Leśne Podchody Pełne Przygody – w tym roku była to 12 edycja imprezy integracyjno-sportowej dla wychowanków Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych. Do Tanowa przyjeżdżają drużyny z różnych ośrodków (również z Niemiec). W lesie drużyny muszą odnaleźć stacje: np. Poradnik Ratownika, Sokole Oko, Strażnik Lasu, Kraina Dźwięku, Wodna Przystań, Prawdziwki i Fałszywki oraz wykonać zadanie w każdym z odnalezionych miejsc. Leśne Podchody to świetna zabawa w Puszczy Wkrzańskiej połączona ze zdobywaniem wiedzy, kondycji fizycznej i umacnianiem przyjaźni również wśród zaproszonych gości.

Podczas festynu rodzinnego Animals Day w SOSW nr1 w Policach zorganizowaliśmy konkurs rozpoznawania po głosie, ptaków żyjących w puszczy .

Podczas rajdów „Podróżników” po ZSTPP organizowaliśmy konkursy wiedzy o Powiecie Police i Puszczy Wkrzańskiej.

Podczas zajęć edukacyjnych, rajdów i festynów uczestnicy imprez otrzymują leśne gadżety, zawsze są to nagrody za udział w konkursach wiedzy przyrodniczej, wykonanie jakiegoś zadania itp.

Akcje

Organizujemy zajęcia z edukacji leśnej w przedszkolach, szkołach i ośrodkach. Realizujemy projekty edukacyjne połączone z wycieczkami do lasu lub sadzeniem zadrzewień wokół placówek. Współpracujemy z klubami i stowarzyszeniami turystyczno-sportowymi, podczas rajdów, zlotów organizujemy stoiska edukacyjne.

Nadleśnictwo Trzebież zorganizowało akcje sadzenia drzew dla współpracujących z nadleśnictwem szkół i zakładów pracy, w ramach projektu „100 milionów drzew do 2017 roku”. Pracownicy szczecińskiego hotelu Radisson Blu zawiązali zespół, którego zadaniem jest m in. organizowanie przedsięwzięć związanych z ekologią i zdrowym stylem życia, Ludowy Klub Turystyczno-Sportowy „Podróżnicy” z Mierzyna, artyści ze stowarzyszenia NEST-ART., pracownicy Wilhemsen Technical Solutions ze Stobna wraz z rodzinami sadzili drzewa w Puszczy Wkrzańskiej. Pracownicy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 Dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo w Policach im. Marii Grzegorzewskiej na terenie ośrodka w Policach dosadzili nowe zadrzewienia. Każdej wiosny członkowie Lions Club z Polic sadzą nowy las na powierzchniach odnowieniowych w Nadleśnictwie Trzebież. Studenci biorący udział w programie Erasmus pracowali przy pracach odnowieniowych w Leśnictwie Tatynia.

Z okazji Dnia Dokarmiania Zwierzyny Leśnej, który obchodzimy 11 lutego organizujemy zajęcia, często w terenie, wspólnie z myśliwymi.

Tegoroczne zajęcia dla uczniów SP nr 8 w Policach można było obejrzeć na YouTube, w magazynie „Darz Bór”, Kronice Szczecińskiej czy posłuchać w radiu RMF.

Wspieramy akcje organizowane na naszym terenie np. kajakową wyprawę Aleksandra Doby przez Atlantyki. W 2015r. Olek Doba został wybrany przez czytelników amerykańskiej edycji National Geographic Podróżnikiem Roku, otrzymał rekordową liczbę głosów.

Odpust Leśny w 2017r. będziemy obchodzili XXXIII raz.

Leśnicy z Trzebieży nawiązując do odpustów z czasów II Rzeczypospolitej, wskrzesili tradycję organizowania odpustu leśnego. Każdego roku w pierwszą niedzielę czerwca do kościoła parafialnego w Trzebieży przybywają goście, przedstawiciele władz samorządowych, instytucji, zakładów pracy, myśliwi, sympatycy lasu i leśników. Na Odpust Leśny kościół i jego otoczenie przybierają odświętny, leśny wygląd. Kościół wypełniają symbole pracy leśników: skrzynka z sadzonkami, kostur, siekiera, piła. Odpust Leśny to okazja do mobilizowania nas wszystkich do działań na rzecz ochrony środowiska. To także okazja do przedstawienia zawodu leśnika, potrzeb i zagrożeń lasu. Dzieci pierwszokomunijne otrzymują sadzonki wyhodowane w naszej szkółce. Po mszy odbywa się festyn dla mieszkańców Trzebieży, na który nadleśnictwo przygotowuje wystawy, konkursy i występy artystyczne

Międzynarodowy Dzień Lasów ONZ - obchodziliśmy w Nadleśnictwie Trzebież na różne sposoby.

„Wiosenne Naukowe Przebudzenie” to tytuł warsztatów organizowanych przez Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Zalesiu. Uczestnicy warsztatów m.in. dowiedzieli się o olbrzymiej roli lasów w ograniczaniu zmian klimatycznych na świecie. Mogli poznać wiele tajemnic z życia ptaków oraz wziąć udział w wycieczce do lasu, zawodach sportowych, konkursach rodzinnych, zajęciach plastycznych, lekcjach fotografowania przyrody. Natomiast członkowie polickiego Lions Club sadzili las. Tak jak w poprzednich latach „policcy lionsi” stawili się na zrębie, w 2015r. w Leśnictwie Tanowo i sadzili sadzonki sosny jednorocznej.

Wiosenne sprzątanie lasów- Stowarzyszenie Dołuje i Kościno zaprosiło mieszkańców na coroczne wiosenne sprzątanie Sołectwa Dołuje. „Każdemu z nas zależy na życiu w czystym i miłym otoczeniu. Nikt z nas nie lubi śmieci walających się po lesie i po naszych ulicach” na takie zaproszenie nie wypadło nie odpowiedzieć - nadleśnictwo włączyło się w tę akcję. Nadleśnictwo Trzebież, każdego roku uczestniczyło w takich imprezach jak: Polsko-Niemiecki festyn

graniczny Nowe Warpno-Rith, Międzynarodowe Targi w Policach, Europejski Tydzień Leśny, Zachodniopomorski Festiwal Nauki, Zachodniopomorskie Dni Kultury Łowieckiej, Dzień Chleba w Tanowie, Dożynki w Dobrej, Neptunalia.

Wystawy

Prezentowaliśmy wystawy fotografii przyrodniczej, których autorami byli:

- Lech Karauda,
- Zdzisław Pienciurek,
- Danuta Piotrowska,
- Małgorzata Torbe.

Odbyła się również wystawa o twórcy Rezerwatu Świdwie- Jerzym Noskiewiczu.

W galerii wystawialiśmy rzeźby i obrazy Wojciecha Bernasińskiego, Macieja Darcza, Elizabeth Soll, Beaty Król, Ewy Dąbrowskiej i Jerzego Piosickiego.

Zorganizowaliśmy również wystawę grafiki exlibrisu, ikon i biżuterii wykonanej z poroża i bursztynu.

**Ustalenia z posiedzeń Komisji ds.
Programu Edukacji Leśnej
Społeczeństwa w Nadleśnictwie
Trzebież**

3. Ustalenia z posiedzeń Komisji ds. Programu Edukacji Leśnej Społeczeństwa w Nadleśnictwie Trzebież.

Komisja przyjęła założenia do „Programu edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Trzebież na lata 2017-2026”:

1. Utrzymanie ciągłości dotychczasowego działania w edukacji leśnej społeczeństwa, dalsza współpraca z instytucjami oświatowymi jak: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjalne, średnie oraz uczelnie wyższe.
2. Kontynuacja współpracy z samorządami oraz organizacjami pozarządowymi poprzez udział w imprezach regionalnych, akcjach i festynach, merytoryczne wsparcie przy budowie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej, przekazywanie raportów o stanie środowiska.
3. Rozszerzanie współpracy z klubami turystyczno-sportowymi poprzez organizowanie stoisk edukacyjnych podczas imprez sportowych, organizowanie wycieczek z przewodnikiem.
4. Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązanymi kwestiami społecznymi, ekonomicznymi i ekologicznymi zwłaszcza w odniesieniu do gospodarki leśnej.
5. Szeroka współpraca z mediami w zakresie rozwoju rzetelnej wiedzy o lesie i leśnictwie, promocja działań przyjaznych środowisku leśnemu

Charakterystyka walorów edukacyjnych Nadleśnictwa Trzebież

4. Charakterystyka walorów edukacyjnych Nadleśnictwa Trzebież.

Nadleśnictwo Trzebież położone jest w powiecie polickim i swym zasięgiem terytorialnym obejmuje 76 400 ha na terenie gmin: Nowe Warpno, Police, Dobra Szczecińska oraz miast: Szczecin, Police i Nowe Warpno. Od północy i wschodu lasy nadleśnictwa ograniczone są Zalewem Szczecińskim oraz Roztoką Odrzańską, od zachodu - granicą państwa, a od południa - lasami komunalnymi miasta Szczecin.

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież prowadzona jest ochrona najcenniejszych składników przyrody w formie: obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, pomników przyrody, obszarów Natura 2000 oraz obszarów ochrony gatunkowej.

a) Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dębina”

Zespół pod nazwą „Dębina” obejmuje obszary bagiennych lasów okolone szuwarami i bagnami na wyspie Dębina. Siedliska bagienne i łągowe wykształciły się na grubych pokładach torfu i utworach aluwialnych. Na „Dębinie” znajduje się największe na Pomorzu Zachodnim noclegowisko kormoranów, gdzie okresowo spotykano nawet 2,5 tysiąca osobników. Tereny te są bardzo często silnie podtopione. Mają tu swoje miejsca rozrodu 2 pary bielika i kani rudej oraz inne liczne chronione gatunki zwierząt. Obszar posiada unikatowe wartości krajobrazowe.

Fot. z archiwum nadleśnictwa

b) Natura 2000

Na terenie Nadleśnictwa Trzebież wyznaczonych jest 6 obszarów Natura 2000:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 32003 „Dolina Dolnej Odry”
Jest to cenny ekosystem będący miejscem gniazdowania rzadkich gatunków ptaków szponiastych takich jak bielik czy kania ruda,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 320006 „Jezioro Świdwie”
Przedmiotem ochrony tego obszaru jest głównie bogata fauna wodno-błotna rezerwatu oraz rzadkie gatunki ptaków drapieżnych,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 320009 „Zalew Szczeciński”
Obszar ten zajmują przeważnie siedliska borowe oraz w mniejszym stopniu podmokłe i wilgotne będące miejscem gniazdowania głównie rzadkich drapieżnych gatunków ptaków,
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB 320014 „Ostoja Wkrzańska”
W skali nadleśnictwa jest to największy obszar NATURA 2000 i stanowi mozaikę siedlisk obejmując nieduże rzeczki, zeutrofizowane i zarośnięte szuwarami jeziora, nieduże zbiorniki, torfowiska niskie i wysokie, łąki i pastwiska. Większość obszarów to głównie siedliska borowe i olsowe na terenie równiny pokrytej wydmami. Występują tu rzadkie gatunki ptaków szponiastych: bielik, rybołów, kania ruda,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH 320063 „Jezioro Stolsko”
Ochronie podlegają dobrze zachowane siedliska leśne i bagienne w południowej części Puszczy Wkrzańskiej. Ostoja jest miejscem bytowania i rozrodu płazów, gadów i ptaków,
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLH 320037 „Dolna Odra”
Ochronie podlegają dobrze zachowane siedliska na terenach podmokłych m.in. lasy olchowe i łęgowe. Duży udział w obszarze stanowią naturalne tereny zalewowe. Ostoja jest również miejscem bytowania wielu rzadkich gatunków ptaków.

fot. z archiwum nadleśnictwa

c) Pomniki przyrody

Na terenie naszego nadleśnictwa występuje 8 pomników przyrody. Są to zazwyczaj unikatowe i okazałe drzewa gatunków leśnych.

Lp	Położenie		Opis obiektu				
	oddz. poddz.	gmina leśnictwo	rodzaj	przybliżony wiek	obwód (cm)	wys. (m)	stan zdrowotny
1	123c	Nowe Warpno <i>Pienice</i>	Dbb	250	380	30	3
2	464f	Police <i>Drogoradz</i>	Bk	170	260	32	1
			So		130	32	2
3	632c	Police <i>Zalesie</i>	Bk	190	400	29	2
4	811c	Police <i>Tanowo</i>	Db	150	220	26	1
			bluszcz		63	23	
5	651m	Police <i>Tatynia</i>	Db	250	405	27	1
6	631g	Police <i>Tatynia</i>	Db	250	420	25	1
7	228a	Nowe Warpno <i>Mazańczyce</i>	Db	218	420	32	1
8	215h	Nowe Warpno <i>Myślubórz</i>	So	123	335	28	1

Fot. z archiwum nadleśnictwa

d) Ochrona gatunkowa

Dotyczy najcenniejszych, unikatowych i rzadkich przedstawicieli flory i fauny m.in.:

Najcenniejsze gatunki roślin:

- Wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*),
- Długosz królewski (*Osmunda regalis*),
- Rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*),
- Bagno zwyczajne (*Ledum palustre*),
- Cis pospolity (*Taxus baccata*),
- Jarząb brekina (*Sorbus Torminalis*)

Najcenniejsze gatunki ptaków:

- Kania ruda (*Milvus milvus*),
- Kania czarna (*Milvus migrans*),
- Bielik (*Haliaeetus albicilia*),
- Rybołów (*Pandion haliaetus*),
- Orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*),
- Sokół wędrowny (*Falco peregrinus*)

Fot. z archiwum nadleśnictwa

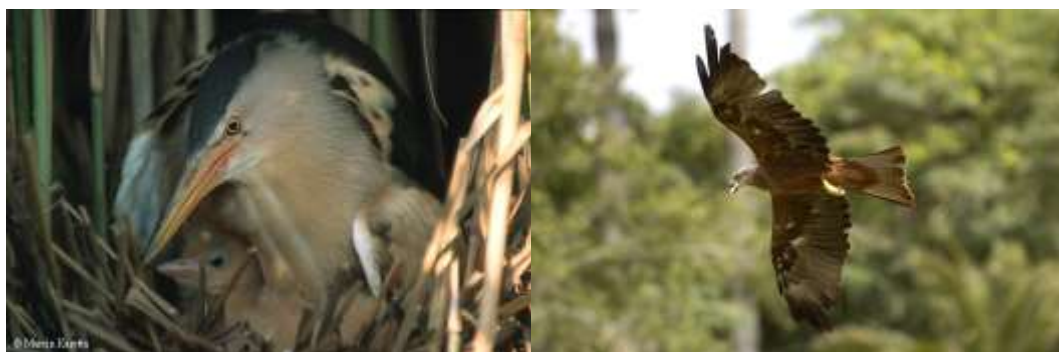
Rezerwat „Świdwie” został utworzony Zarządzeniami Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14.01.1963 r. (Monitor Polski Nr 14 poz. 82) oraz Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 17.11.1988 r. (M.P. Nr 32 poz.292). W 1988r. powiększono powierzchnię rezerwatu z 382,00 ha do 891,28 ha (w tym 253,45 ha na gruntach Nadleśnictwa Trzebież).

Celem ochrony jest zachowanie podlegającego procesom eutrofizacji jeziora Świdwie oraz przyległych lasów i innych gruntów, stanowiących ostoję licznych gatunków ptaków, jak również będących miejscem odpoczynku i żerowania ptaków przelotnych.

Obszar ten ma międzynarodowe znaczenie dla ochrony ptactwa wodnego i z uwagi na to został wpisany w dniu 26.05.1984 r. na listę obiektów Konwencji Ramsar (Dz. U. Nr 31 poz.169). Znaczenie tego terenu i jego ranga oraz zobowiązania Polski wobec Konwencji miało decydujące znaczenie na powiększenie rezerwatu i zmianę jego nazwy w 1988 r. Rezerwat wraz z lasami Puszczy Wkrzańskiej stanowi ostoję ptaków rangi europejskiej oznaczonej IBAE Poland 009 i wchodzi w skład Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 PLB 320006 „Jezioro Świdwie”.

Rezerwat Świdwie położony jest na terenie największego kompleksu bagienno - łąkowego Puszczy Wkrzańskiej. Zajmuje głównie powierzchnie zarośniętych i zarastających niecek pojeziornych w zlewni rzeki Gunicy.

Rezerwat posiada obowiązujące zadania ochronne ustanowione Zarządzeniem nr 2/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 01.03. 2016r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Świdwie”.

Fot. z archiwum nadleśnictwa

Bączek

Kania Ruda

„Puszcza Wkrzańska” to jeden z najważniejszych kompleksów leśnych polsko - niemieckiego pogranicza. Rozciąga się na północny zachód od Szczecina, ograniczona od wschodu Rostoką Odrzańską, od północy Zalewem Szczecińskim, na zachodzie poza granicą państwa, obejmuje dolinę rzeki Wkry. Teren ten zajmuje łącznie ok.80 tys. ha powierzchni z czego 1/3 leży po stronie polskiej i zarządzana jest przez Nadleśnictwo Trzebież.

Puszcza Wkrzańska to obszar składający się nie tylko z lasów, ale i piaszczystych wydym porośniętych ubogą roślinnością, łąk, bagien, jezior i torfowisk. Także rzeźba terenu ma niesamowicie zróżnicowany charakter. Wzgórza Warszawskie (o wysokości ponad 100 m n.p.m.), pocięte licznymi wąwozami i przełęczami do złudzenia przypomina „małe” Bieszczady.

Równiny w okolicy Dobrej, Stolca i Buku wyglądają jak bezkresne stepy. Olbrzymie obszary niedostępnych moczarów olesów i torfowisk to jakby „Bagna Biebrzańskie”. Wielką atrakcją turystyczną są też klifowe wybrzeża Zalewu Szczecińskiego w Trzebieży i Miroszewie, w okolicy Jeziora Piaski występują wydmy, a wszystko to w odległości kilkunastu kilometrów od centrum dużej aglomeracji miasta Szczecin. Konsekwencją dużego zróżnicowania zasobności i wilgotności gleb jest bogactwo szaty roślinnej puszczy. Przeważają bory sosnowe, które zajmują około 80% powierzchni lasów. Znaczącym gatunkiem lasotwórczym, tak charakterystycznym dla Pomorza Zachodniego jest buk, którego drzewostany porastają gliniaste stoki Wzgórz Warszawskich. W mniejszym udziale występuje dąb, olsza, brzoza i jesion. Ponadto w naszych lasach rośnie wiele rzadkich i chronionych gatunków roślin. Warto wymienić „Długosza Królewskiego”, owadożerną „Rosiczkę Okrągłolistną”, czy „Wiciokrzew Pomorski”. Żywymi świadkami dziejów są liczne pomniki przyrody – prastare dęby, buki i sosny.

Fot. z archiwum nadleśnictwa

Tereny Nadleśnictwa Trzebież charakteryzują się dużą różnorodnością fauny, która stanowi niewątpliwą atrakcję dla przyrodników, myśliwych i turystów, którzy mają tutaj możliwość spotkania z dzikiem, jeleniem, danielem, sarną, wydrą, wilkiem a nawet bobrem.

Zwierzyna drobna bytująca na terenie naszego nadleśnictwa to lisy, zające, bażanty, kuropatwy, borsuki, kuny, jenoty, kaczki gęsi i inne.

Fot. z archiwum nadleśnictwa

Fot. W. Rzepka

Fot. W. Rzepka

Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa

5. Obiekty edukacji leśnej nadleśnictwa.

W siedzibie nadleśnictwa w Zalesiu utworzono „Izbę Edukacji Leśnej”, wyposażoną w sprzęt multimedialny i pomoce dydaktyczne niezbędne do prowadzenia zajęć. Na terenie wypoczynkowym przy biurze nadleśnictwa powstała leśna wiata edukacyjna tzw. zielona klasa. Utworzono ścieżkę edukacyjną do Rezerwatu Świdwie, która swój początek ma na miejscu postoju pojazdów, które dzisiaj wykorzystywane jest głównie przez odwiedzających TOEE. Wykorzystując chatę flisacką zorganizowano punkt edukacyjny w gospodarstwie szkółkarskim, wyposażając go w dwa zestawy gier, tablice edukacyjne, ławki i miejsce na ognisko. Drugi punkt edukacji leśnej powstał w Leśnictwie Myślibórz. Ćwiczenia i lektoraty odbywają się także na 6 trasach, które wytyczyliśmy wokół TOEE, na 2 obiektach małej retencji i w Punkcie Alarmowo-Dyspozycyjnym nadleśnictwa. Urządzono także „Leśną Galerię” gdzie podziwiać można wystawy przygotowane przez leśników i zaprzyjaźnionych z lasem artystów. Wokół TOEE posadziliśmy zadrzewienia, które spełniają rolę leśnego ogrodu dydaktycznego.

Zielona klasa

Wiata edukacyjna

Ścieżka edukacyjna do Rezerwatu Świdwie

Sala edukacyjna

Galeria Leśna

Punkt edukacyjny

Zadrzewienie

**Obiekty edukacyjne innych
podmiotów znajdujące się na
terenie nadleśnictwa**

6. Obiekty edukacyjne innych podmiotów znajdujące się na terenie nadleśnictwa.

Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego, który liczy ponad 100 km i wyposażony jest w infrastrukturę taką jak: ścieżka przyrodniczo-edukacyjna z Zieloną Klasą w Karpinie, Zielona Klasa w Karsznie i 4 stacje edukacyjne, które wykorzystywane są podczas zajęć z edukacji leśnej.

17.02.2009r. nadleśnictwo zawarło Deklarację Partnerstwa z Powiatem Police, w ramach której zadeklarowało wspólne opracowanie i realizację projektu pn. „Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego ” a 12.04.2011r.następną deklarację na opracowanie i realizację projektu pn. „Edukacja ekologiczna na ZSTPP”. Nadleśnictwo wytyczyło trasy i miejsca postojowe, opracowało koncepcję ścieżki edukacyjnej, opracowało i zrealizowało program edukacyjny. Źródłem finansowania tych projektów były środki własne Powiatu Police , Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i WFOŚiGW w Szczecinie.

Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej

Mając na względzie fakt, że edukacja to niezwykle ważny aspekt w dążeniu do ochrony przyrody i zachowania jej funkcji, Nadleśnictwo Trzebież i Gmina Police zainicjowały budowę Transgranicznego Ośrodka Edukacji Ekologicznej.

Na podstawie Listu intencyjnego z dn. 19.12.2008r. o lokalnym partnerstwie w sprawie współpracy przy przygotowaniu i realizacji projektu pn. „Życie nad Zalewem Szczecińskim i w Puszczy Wkrzańskiej - ekologia, edukacja i historia Nadleśnictwo Trzebież i Gmina Police zawarły w dn.15.04.2009r. umowę użyczenia gruntów zabudowanych o pow. 1,37 ha oraz budynku gospodarczego (dawna stajnia) o pow. 937m². Zgodnie z umową koszty adaptacji budynku, jego utrzymanie, podatki i inne ciężary związane z jego posiadaniem i korzystaniem, ubezpieczenia przez cały okres trwania umowy będzie ponosiła Gmina Police.

W 2011r. rozpoczęto budowę Transgranicznego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Zalesiu stanowiącego integralny element tego projektu, inwestycja ta została sfinansowana z środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Gminy Police, WFOŚiGW w Szczecinie oraz pozyskanych środków unijnych- Programu Operacyjnego „Europejska Współpraca Terytorialna” -Współpraca transgraniczna Mecklemburgia - Pomorze Przednie /Brandenburgia i Rzeczpospolita Polska (Województwo Zachodniopomorskie) 2007-2013.

Ten nowoczesny ośrodek zaczął działać 12 września 2013r. Znajduje się w Zalesiu, w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby nadleśnictwa. Każdego roku ośrodek odwiedza ponad 20 tys. osób. Instruktorzy prowadzą tu interaktywne zajęcia z różnych dziedzin nauk przyrodniczych i nauk ścisłych. Pracownik nadleśnictwa również prowadzi zajęcia w TOEE co umożliwia nam prowadzenie edukacji leśnej na jeszcze większą skalę. Wokół ośrodka wytyczyliśmy 6 tras, każda grupa zajęcia w ośrodku rozpoczyna od wycieczki do lasu.

Zielona klasa na Zintegrowanym Szlaku Turystycznym Powiatu Polickiego

Transgraniczny Ośrodek Edukacji Ekologicznej

Partnerzy nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa

7. Partnerzy nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa.

SZKOŁY WSPÓŁPRACUJĄCE Z NADLEŚNICTWEM

Szkoły Podstawowe i Przedszkola

Szkoły niepubliczne:

Gimnazja:

Szkoły średnie i zawodowe

Ośrodki wychowawcze i inne

Inne.

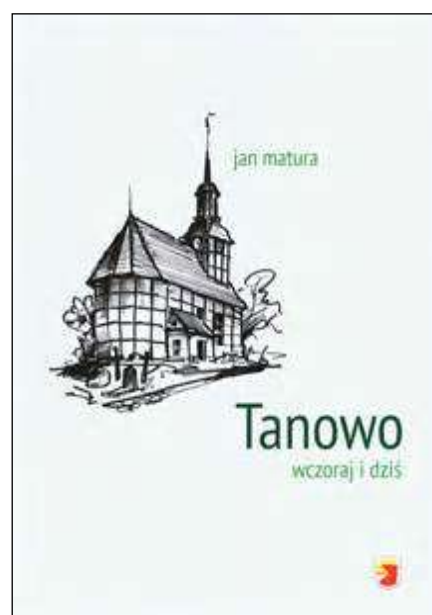
**Wydawnictwa edukacyjne o
nadleśnictwie**

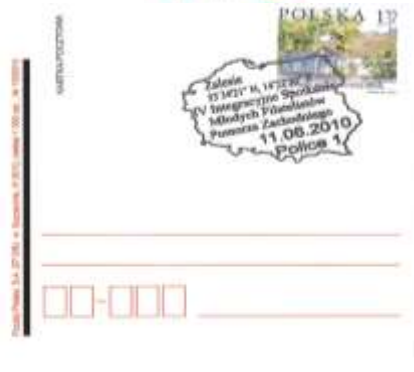
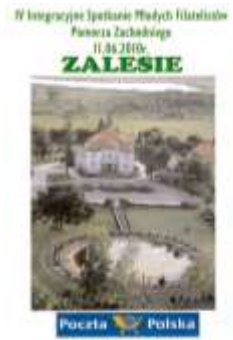
8. Wydawnictwa edukacyjne o nadleśnictwie.

- „Witamy w Nadleśnictwie Trzebież Willkommen im Forstamt” - folder 2006r.,
- „Leksykon Puszczy Wkrzańskiej” – przewodnik przyrodniczo-krajoznawczy - Tadeusz Białecki i Stanisław Krzywicki, Wydanie II poprawione i rozszerzone, Stowarzyszenie Ziemia Warpieńska 2013,
- „Leśny Kompleks Promocyjny Puszcze Szczecińskiej”-mapa-folder 2008r.,
- „Tanowo wczoraj i dziś’ - Jan Matura , Gmina Police 2011r.,
- „Odkrywamy tajemnice LKP Puszcze Szczecińskiej”,
- „Przewodnik Przyrodniczy po Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego ” 2012r.,
- „Most Wilhelma Meyera” – Zachodniopomorskie Szczecin, VIVART, 2012r.,
- „Edukacja Ekologiczna na Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego 2012r.,
- „Nadleśnictwo Trzebież” - folder widokówek-foto. Marek Dąbrowski, Kampol 2012r., - „Leśny Kompleks Promocyjny Puszcze Szczecińskiej” -mapa-folder 2012r.,
- „Zintegrowany Szlak Turystyczny Powiatu Polickiego etap II - Śladami Natury”2013r.,
- „Wędrówki rowerowe wokół Zalewu Szczecińskiego” - mapa 2013r.,
- „Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie ” - mapa turystyczno - przyrodnicza,
- „65 lat leśnictwa północno-zachodniej Polski 1945-2010 w administracji RDLP w Szczecinie –praca zbiorowa pod redakcją prof. Aleksandry Stachak i Jolanty Sojka, Dimograf Sp z o.o. 2013r.,
- „Leśne kompleksy promocyjne ”.Polska koncepcja tworzenia i wdrażania leśnictwa wielofunkcyjnego- prof. dr hab. Andrzej Szujecki, Oficyna Wydawnicza Forest, 2013r.,

- „Wędrówki konne wokół Zalewu Szczecińskiego” - mapa 2014r.

Każdego roku wydajemy kalendarz ścienny, karty świąteczne, karty pocztowe oraz znaczki personalizowane i okolicznościowy stempel pocztowy z okazji Spotkania Integracyjnego Młodych Filatelistów.

**Plan działalności edukacyjnej
nadleśnictwa na lata
2017-2026**

9. Plan działalności edukacyjnej nadleśnictwa na lata 2017-2026.

- **Nowe obiekty edukacji leśnej:**

Nadleśnictwo stara się o dotacje ze środków zewnętrznych na utworzenie punktu edukacyjnego nt. „Z kropelką wody przez las”.

Stworzenie punktu edukacji leśnej wzbogaci infrastrukturę o dodatkowe elementy zawierające informacje a w tym przypadku podkreśli ważną rolę lasów w zaopatrywaniu naszej planety w świeżą wodę potrzebną do życia. Uświadomi jak ważne są tereny podmokłe i leśne dla bioróżnorodności i ochrony cennych przyrodniczo gatunków. Z przygotowanej infrastruktury będą korzystały grupy zorganizowane, głównie ze szkół podstawowych, przedszkoli i szkół gimnazjalnych.

- **Utrzymanie istniejących obiektów:**

- bieżące prace konserwatorskie obiektów edukacyjnych, wykonywane w miarę potrzeb,
- doposażenie sali edukacyjnej,
- remont lub wymiana stelaży i tablic informacyjnych wykorzystywanych do potrzeb edukacji leśnej społeczeństwa.

- **Planowane przedsięwzięcia z zakresu edukacji leśnej:**

- dalsza, stała współpraca ze szkołami, samorządami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa oraz wymiana informacji o planowanych imprezach,
- prowadzenie edukacji poprzez stronę internetową Nadleśnictwa Trzebież oraz profil nadleśnictwa na Facebooku,
- kontynuacja spotkań w szkołach, prowadzenie pogadarek, spotkań w sali edukacyjnej i na ścieżkach edukacyjnych przez pracowników nadleśnictwa,
- włączanie się w organizowane ogólnopolskie akcje, mające na celu poprawę czystości polskich lasów, promocję zasobów przyrody i właściwych zachowań w lesie oraz edukację ekologiczną, między innymi: „Sprzątanie Świata”, „Święto Drzewa”, „Grzybobranie z Przedszkolakiem”, „Choinka Nadziei”, „Zachodniopomorskie Dni Kultury Łowieckiej”, „Zachodniopomorski Festiwal Nauki”.

- włączanie się do konkursów organizowanych przez instytucje pozarządowe kształtujących postawę proekologiczną i podnoszących wśród społeczności wiedzę o lesie, jego walorach użytkowych, ekologicznych i społecznych,
- kontynuacja cyklicznych imprez organizowanych przez nadleśnictwo jak Odpust Leśny, wernisaże w Galerii Leśnej,
- organizowanie konkursów plastycznych dla uczniów szkół podstawowych i przedszkoli oraz konkursów fotograficznych dla gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych.
- rozszerzenie oferty edukacyjnej o nowe programy tematyczne wykorzystujące obiekty techniczne oraz leśne osobliwości przyrodnicze.

Ewaluacja

10. Ewaluacja

Bieżące monitorowanie działań ich ocena i dostosowanie do zmieniających się warunków monitorowania.

Sporządził:

Zaakceptował: